

Barcelona 24 de desembre de 1924

L'Esquella de la Torratxa

Any XLVII Número 2390 15 cèntims — Atrassats 30

L'ANY NOU

—Vull ésser futbolista!

SALON DORE de la GRANJA ROYAL

Lloc predilecte del
públic distingit

TE-CONCERT

de 5 a 8 i mitja tarda amb musica de Tzigans

Vetllades musicals

de 10 a 12 nit amb extraordinaris concerts
per l'eximi Quintet 'TOLDRA'

Elegants sortides de teatre

de 12 a 2 i mitja de la matinada
amenitzades per l'Orquestrina ROYAL

: El més selecte en el Ram de Pastisseria :
Les últimes creacions en Nates, Cremes i Chantilly

CASA ESTABLERTA EN 1890

Carme, 51, botiga
EL REGULADOR

Telèfon A 62

BARCELONA

HERNIATS (TRENCA TS)

Voleu curar-vos les hèrnies? Voleu evitar el seu desenrotllo? Voleu pre-
venir-vos dels seus perills? Voleu anar còmodes? Amb els braguers que
fabrica l'especialista PERE SIMON obtindreu totes aquestes avantatges.

Hi ha braguers de 5, 10, 12, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45 i 50 pessetes un.
Falxes higièniques per a evitar l'abort i dilatació del ventre. Braguers per
a la curació radical de les criatures. Objectes de goma per a la higiene en
general. Cotons i gasses per a la curació de ferides segons el Dr. LISTER

GRAN CAFÈ RESTAURANT **OLYMPIA**

Ronda Sant Pau, 17-21

Salons per a banquets. - Esplèndits
locals per a Dominó i Tresillo

22 Billars

Preus econòmics

BICICLETES
Motos
Accesoris i Sports
SANROMA

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

El Gato Negro

Bar - Charcuterie

Rambla del Mig, 36-38 - Tel. 2290 A

SERVEI DE PRIMER ORDRE

Unica Casa amb servei de CAFE-EXPRES

Per a tot el públic, preus moderats

ANTONI LÓPEZ IMPRESSOR

TREBALLS COMERCIALS DE TOTA CLASSE
EDICIONS ESPECIALS DE GRAN LUXE, ETC.

Olm, 8, Interior

BARCELONA

MIL PELES

es donaran a qui presenti càpsules
Sandalo millors que les del Dr. Pizá

Demaneu Sandalo Pizá per a tota mena de blenorragies antigues o recents, flux blanc i gota militar.

Un flascó 4 pessetes

Durícies i ulls de poll, no hi ha res
millor que el Callicida Pizá.

Un tub 1'25 pessetes

Penellons, cremades, cops i con-
tusions, es curen amb Sanol Pizá

De venda Plaza del Pi, 6 I en les principals farmàcies

Tots aquests productes es serveixen a correu seguit, certificat mitjançant un augment de
0'50 pessetes i pagament avançat.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

El Nadal etern

Si el catolicisme desaparegués, cosa impossible, sobretot quan no es pot suposar lo contrari, restaria el Nadal. Més que Sant Joan i la Mare de Déu d'agost i el Reis i Pasqua, el Nadal. Diuen que Sant Joan és l'amor, i la Mare de Déu d'agost, la joia estival, plenitud de la vida, i els Reis la illusió, i la Pasqua el retorn a la vida després de les fredes esterilitats hivernenques. El Nadal ho resumeix: és l'amor, i la joia de viure en el recó pairal, en mig de les fredors externes, i és la illusió dels records i de l'esdevenidor, i és el retorn de la vida dispersa a la vida eterna, de la llar, que es la continuïtat.

Jo cada dia respecto més els símbols cristians i les festes cristianes, i si París bé valia una missa, crec que el Nadal bé val una conversió. Fa anys, un amic íntim, aleshores solter, arribat el Nadal, em deia: "Avui, necessito caliu". Era que sentia tot el prestigi de la nit divina de tan humana, de la nit miraculosa, en la qual s'hauria de suspendre la misèria, la malaltia i la mort. suspendre la misèria, la malaltia i la mort. la jornada religiosa, el naixement de Jesús, amb tota la litúrgia de l'església. Després el poble reunint-se en les esglésies i entorn del foc de la llar per a cantar cançons. Més tard, la festa extenent-se a un alegre pantagruelisme, al gall, al tocinet i als vins. Més tard, encara, l'arbre de Noel, amb les joguines. Més tard el "reveillon". Poc a poc tot el que el Nadal tenia de sentimentalisme ingenu, s'ha transformat en mondanisme, i avui, reuneix tota la gama, des de la gent de muntanya que a les dotze van a la missa del gall, plens de fred i de joiosa devoció, a la gent de ciutat que es reuneix en un saló per a beure xampany i escoltar el jazz-band.

Aquella ciutat del Bon Acord somniada pels utopistes, té una nit i un dia de vida per Nadal. Tothom té un tros de carn i una ampolla. Tothom redreça un record i s'arrapa a un amor. Tothom sent en l'ànima una tendresa. Es l'Arcàdia efímera. Es, també, la bondat humana, que puja al cor, des de l'estómac ple.

Nit de Nadal, nit santa, nit cordial, nit d'abundàncies, nit de cançons. La celestia és més pura. Els homes més purs. La vida menys dura i més fraternitària. L'Estat és l'únic que no té seny en aquest dia, distribuïnt els desenganys de la rifa, que per respecte al Nadal, hauria d'ésser traslladada a qualsevol dia corrent i vulgar.

PARADOX

EL PAVO REPUBLICANO

Diquin el què vulguin, En Lerroux cada dia és més gran, és tan gran que no s'acaba mai.

Ell es mou, es belluga, corre d'aquí a allà, tot això mantenint-se sempre dintre els límits d'una neutralitat imposada per l'actual estat de coses. Però a Madrid és com un rei. Per a veure'l s'ha de demanar audiència amb tres o quatre dies d'anticipació.

Ara mateix ha escrit a un amic nostre:

—Me estoy preparando para gobernar.

I aquest amic nostre, que és un infeliç, ha pensat:

—Ja era hora! Aquest any, per fi, menjarem el pavo republicano!

Nosaltres, que—què voleu fer-hi!—som uns escèptics, creiem que si el nostre amic no té altre pavo que el republicano, haurà de dejunar.

.....

Proses epigramàtiques

DEL BOU, LA MULA I L'ASE

Déu—diuen—va néixer entre els animals que li donaven escalfor. Cada dia es reproduïx aquest misteri. Cada dia apareix en el món un ídol nou amb un ramat d'animals que l'escalfen.

Hi havia el bou de la mansuetud que té banyes i no li valen. Hi havia la mula encabestrada que la menen amb la brida per allà on volen i hi havia l'ase, l'ase etern.

Ja hi havia una ben nutrida representació social de totes les èpoques, ja!

.....

DE L'ESTRELLA

Hi ha qui neix amb estrella i hi ha qui neix estrellat. Jesús es veu que nasqué amb estrella. Una estrella que caminava, caminava i es posava damunt del portal com si fos una flama de focs fatus sortida de la fermentació de les podridures i dels excrements dels animals.

Jesús no ho sabem de cert. Però hi ha molts homes que es creuen que en la vida hi tenen una estrella i el que hi tenen és un foc fatu de la pròpia podridura.

SALPER

DELS PESSEBRES

Nosaltres, no ho podem negar, sentim una gran predilecció pels pessebres. El paisatge del pessebre ens sembla el paisatge ideal. Ni l'impressionisme, ni el cubisme, ni els varis "ismes" que en el mundo han sido, han lograt un paisatge tan inefable com el del pessebre.

Aquells rierols, fets amb paper de plom d'aquell amb que emboliquen la xocolata Heu vist alguna cosa més bonica que un riu de pessebre d'aquests que diem? Segurament que no. Ni els autèntics són tan bonics perquè, o vessen, o s'estronquen. I d'aquelles muntanyes de suro? Què me'n dieu d'aquelles muntanyes de suro? El glossador confessa que li agraden més que les de Montserrat, que li semblen més autèntiques que les de Montserrat. I aquells arbres, aquells arbres que tenen unes fruites vermelles tan grosses com els caps de les figures del pessebre: els reis d'Orient—que un amic nostre, republicà de tota la vida, substitueix per uns senyors vestits amb levita i barret de copa, que ell diu que no són reis: són presidents de República—els pastors amb el be o el feix de llenya a l'espatlla clavat en un filferro, el pobre Sant Josep, que fa un posat més trist que mai al veure's en un estable de cartró, l'àngel, l'àngel enganxat al núvol de fang i amb la llegenda aferrada a les mans per un xiquet d'aiguacuit.

Hi ha gent que aquests arbres els substitueixen per altres amb pometes i tot. Però això ja és massa pretensió, i no ho fan més que els nous rics, que aviat, si segueixen per aquest camí, tornaran a ésser pobres. En els pessebres d'aquesta mena de gent fins hi hem vist aigua viva.

Aigua viva, electricitat, municipals i "Fraternitat Republicana". Només hi mancava Cine. Era un pessebre civilitzat, i no us podeu imaginar el fàstic que feia. Era un pessebre en el que les figuretes de fang devien pagar contribució, inquilinat, cèdula i demés martingales. En aquest

pessebre hi havíem vist un galileu ric que anava a adorar a l'infant Jesús en un "Ford".

Només ens manca dir una cosa: que els pessebres ens agraden rústecs, com més rústecs millor, i sense urbanitzar.

XARAU

Nadal

Alcem la copa del vi roig
 i el flam del pler que espeternegui;
 embriaguem el cor de goig,
 no hi vol dir res que el cor renegui.

Avui és festa de Nadal;
 hem d'esfullar totes les roses
 i encomenar-nos tot el mal
 i tot el bé que hi ha en les coses.

Busquem dolcesa de Jesús,
 encar que sigui en la impuresa,
 l'agulla fina del pler cus
 un abrigall per la nuesa.

Busca mig fosca i mig claror
 i la veritat serà més bella,
 sens ni una mica de fosc
 no lluiria cap estrella.

Avui és festa de Nadal;
 que no t'enganyi la doctrina
 d'un Déu que neix en un portal
 ni aquella estrella que camina.

Per caminar ja et bastes sol
 amb un bes foll i amb una copa,
 mentres albiris corriol
 amb el cavall del pler, galopa.

Avui és festa de Nadal;
 el vi i el bes són el Mesies,
 encar que el cor et faci mal
 gosa més fort que els altres dies.

Avui els clergues resen més,
 diuen tres misses en lloc d'una,
 tu també tens de gosar més,
 ves amb la rossa i amb la bruna.

Avui és festa de Nadal;
 mentida sempre, sols mentida
 encar que el goig et faci mal
 beu i frueix, car fug la vida.

SALVADOR PERARNAU

EL BON VENEDOR

—I que n'eren de paus els bandits que se n'anaven a la sierra i s'exposaven a deixar-hi la carcanada. Vés si no s'està més tranquil rera un taulell!

En aquesta secció parlarem amb tota atenció dels llibres que ens enviïn

"Facècies", per en Tomàs Roig i Llop, pòrtic de Carles Rahola.—Sabadell. Tres pessetes.

"Facècies", és un llibre de contes o narracions que acaba de publicar en Tomàs Roig i Llop.

Es el primer llibre d'en Roig i té una valor de sentiments, d'humor i de tragèdia que valen la pena. La prosa és fluïda i brillant. La narració és ben desenrotllada i sap fer-la interessant. Trobem, però, que, quan en Roig vol descriure grotescament, decau.

En aquestes narracions s'hi nota ben marcadament la influència de la "Victor Català", però en la descripció grotesca no reix pas com sap fer-ho l'autora dels "Drames rurals".

No obstant, en Tomàs Roig i Llop ens ha aportat un recull de contes força interessants que deuen ésser acollits amb bona simpatia, més que més creient que "Facècies" té encara el regust del verol com la figaflor collida abans d'hora, robada a l'arbre que demà donarà fruit saborós.

"Teatre d'Art Prometeu". Miquel Clivillé. Dotze plects: 25 gravats. Pessetes 1'50.—Barcelona.

Es un llibre molt ben presentat, fa molt bonic i l'hem entès massa. Déu-nos-en-guard que el cregué ningú!

Estem segurs que aquest llibre hauria malmès unes quantes obres sinó fos que la gent no se n'haurà adonat o no n'haurà fet cas. L'autor pretén esquematitzar les obres teatrals; fer-les passar depressa davant dels nostres ulls. En Clivillé, es veu que és un esperit newyorkí: camina depressa i en cinc minuts ens representa "Nàusica", de Maragall, d'una manera que si no fes pietat faria fàstic. I així ho fa de "Oaristi", de Chénier; de "La nit d'octubre", d'Alfred de Musset i d'altres obres nostres i estrangeres.

En Miquel Clivillé diu a la portada del llibre: "Nosaltres, nous catalans, no combreguem amb les velles fórmules de les acotacions justes i pesants de l'obra en tres actes; del teló que s'esllavissa grinyolant, de les resplendors d'aparador del proseni i d'aquells músics dels intermitjos que toquen incoherències no escoltades, ni de l'absurditat de les perspectives escenogràfiques, no."

Val més que ens digui en breus mots que no li plau el teatre i ens entendrem més aviat, i li contestarem rodonament que a nosaltres tampoc ens convenç ni ens plau gens ni mica aquesta obra que ell ha escrit. Sort que ningú la llegirà i el que la llegeixi—si no l'entén massa, com nosaltres—no l'entendrà gens.

"Amor Heroic". Bernardí Ramonell Simonet. Comèdia dramàtica en tres actes.

Es una comèdia dramàtica escrita per esplai d'uns bons sentiments, en la qual l'amor és el protagonista que fa bategar un cor ingenu mig caramel mig mermelada.

S'ha d'agrair la bona voluntat i la cura que en Ramonell ho posat en aquesta obra.

"Motllos Humans". P. Andrés Martí.—Sense preu. Granollers.

"Motllos humans" és un llibre de contes bo de debò. És ple de vida i de vigorositat, ben treballat d'estil i de forma i amb una ànima complexa a dins.

Aquests "Motllos humans" són retalls del natural, esquincos de vida tallats amb gràcia i fortitud i amb una munió de coneixements a dins i amb un fons moral interessantíssim. Així veiem el conte titulat "L'heretge", que és un dels millors en el qual es desenrotlla una forta polèmica entre l'heretge i mossèn Ramon, secundat per un impulsiu i un estoic sobre la fe. El sacerdot anatemitza les teories de l'heretge, però termina la discussió, surten al carrer i troben una velleta captaire, mig morta de misèria, que allarga la mà demanant una almoïna. El sacerdot alçà els dits donant-li la benedicció, que és una cosa molt barata i no indigesta mai; l'impulsiu li digué: "Que Déu us faci bé, germana", i l'heretge, aquell home dolent que pintava el sacerdot, es fica la mà a la butxaca i agafant la única pesseta que tenia per a passar el mes, la donà a la velleta famèlica, dient-li: "Es per amor a la Humanitat que us faig la gràcia. Aquest és el nostre deure".

Al fer la crítica d'aquest llibre, el nostre deure és dir que és una cosa molt sèria, que és un veritable llibre de contes bo de debò. El seu autor pot estar satisfet d'aquesta joia d'orfebreria que acaba d'oferir a l'espiritualitat catalana.

ALFA

AIGUAFORTS TARRAGONINS

Els primitius

El poble apar un aligot gegantí que amb les ales obertes hagués caigut a una vessant de la muntanya.

La gent viu entafurada o de son o de fred, o per temor de les ombres grasses que tot ho abracen, i el nostre pas ressona tètric, damunt dels còdols amb que s'enllosen aquells carrers trencats, torcenys com viaranys de riu sec.

L'aire du veus enrogallades. Acaçant-les, ens hem orientat, car al bell mig d'una placeta arrecerada i a l'entorn d'un foc potent que espurneja i es recargola fent cruixir un munt de soques, vint joves salten i criden indomenyables. A les cinc cantonades, un cremaller s'abrusa.

Entre reixa i reixa de les cases, penjats amb desordre en una barra llarga que amb el pes es brinca, munió de conills feréstecs, grosses llebres i perdius, conten el guany d'una cacera febrosenca, esbogerrada, tradicional, amb que el jovent, abans d'allistar-se, ha volgut divertir-se.

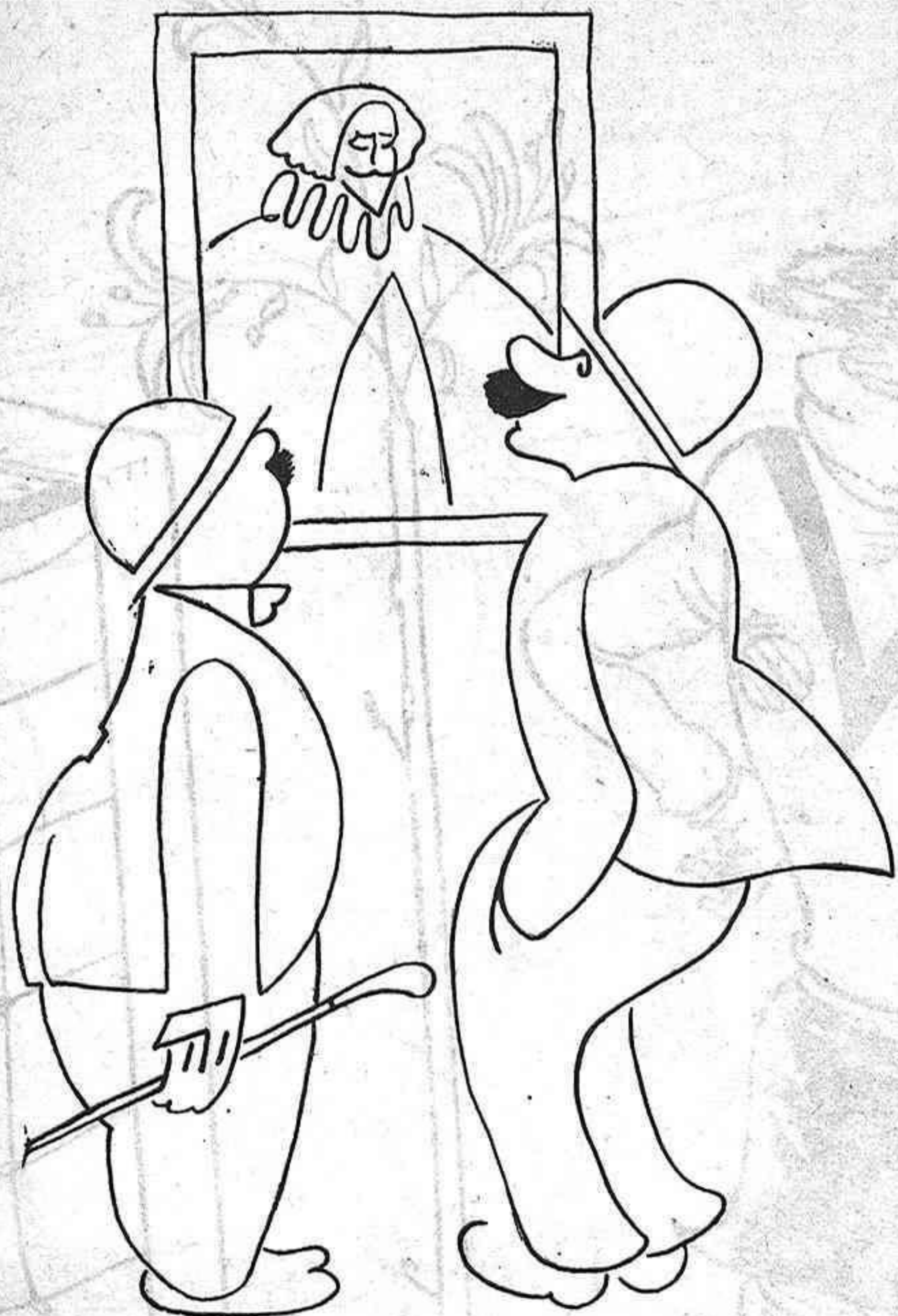
Aquells homes del demà, cabriolejant vora les flames, ronc de cridòria, vermells pels reflexes de la llum i quina brasa atien sempre, tenen quelcom de selvàtic. Diries una nissaga de druidesca raça. El déu llur, ara és el foc.

A la noia que s'escau de passar-hi aprop, amb rebellada folla, fins al caliu se l'enduen, i l'obliguen a menjar la carn, rostida al damunt de les roentes cendres; li pengen al coll més d'un todó, o perdius mortes, l'acorrallen, la mullen amb el vi dels bots que amb força esmunyen, l'abracen i esveren, fins quan espaordida fuig i es perd dintre la fosca dels carrers que dormen. Ells, riuen.

Unes hores més tard, el foc tot sol anà morint-se i llençats ací i allà, uns homes jauen per terra, embriacs, entontits de bogeria.

M. GIBERT MIRET

ELS NOSTRES BLASONS

AVUI

—Veus? Aquest és el meu avantpassat: una glòria de la literatura.

DEMA

—Tinc el gust de presentar-te al meu il·lustre avantpassat: va ésser un gran futbolista.

Sies dolent!

LLIÇÓ DE NADAL

Amic lector, jo, home jove, home bo, expert com un altre en la vida, avui que és Nadal, avui que els cristians celebren l'alta naixença del seu Déu que diuen que era tot bonnat, tot dolcesa; aquell Jesús que la generalitat creu que ha existit de carn i ossos i que el meu seny em dicta que ha existit imaginàriament, amic lector, avui amb el cor a les mans, de tu a tu, en la més gran intimitat, perdona'm si t'aconsello.

Sóc descarnat i cru com una pedra en el meu consell, i crec que és el millor que puc donar-te: sies dolent!

Avui, que és Nadal, hi ha rics que tenen dotze pobres a la taula i àdhuc els renten els peus. Aquests rics tot l'any fan pobres. No en tindrien per Nadal. Lector amic, sies dolent!

No t'espantis perquè et dic això, no t'espantis, lector amic. Aquestes dues paraules, aquest "sies dolent!" ho dic amb recança i em fa tremolar el dir-ho perquè jo sóc bo, ho sóc per fatalitat. Precisament perquè sóc bo tinc la sinceritat de dir-te: "Sies dolent!"

On vols anar en la vida si no ets dolent? Què faràs en el món si no ets dolent? Has vist cap persona bona que, materialment, hi fés gran cosa? Sies dolent!

Si sabessis el que jo hi he patit en el món! Si sabessis el bon cor que hi he dut sempre! Ara voldria que hi entressis al meu cor. Hi tinc dos departaments: l'un sempre riu, l'altre sempre plora. Quin et penses que és més bo? El que riu?... T'has equivocat: El que plora! El que plora! Lector amic, sies dolent!

Jo t'estrenyeria ben fort les mans, lector amic. Les portaria damunt del meu pit, ben estretes, amb les meves. Et miraria fit a fit els ulls. Potser ploraria i tot. I amb una gran tendresa cordial, sense engany, sense hipocresia, et diria: Lector amic, sies dolent!

Els que som bons, som els més dolents en la vida. En el món tots són homes llops i entre llops el més llop guanya. Lector amic, sies dolent!

Ja ho sé que tot això que et dic són glops d'amargantor. Qui gosarà acusar-me'n? Els que m'han amargat la vida?

Jo he cregut tant com tu en l'amor, per més que hi creguis. I, escolta, escolta, lector amic, sies dolent!

Si ets dolent, tindràs tot el que vulguis. Si ets bo no tindràs res, res!

No et parlarà ningú com jo ara et parlo; ni el pare, ni la mare, ni els germans. Tots ells potser seran dolents, però no et diran que ho siguis. Potser tindrien por de tu.

Et diré més: Desapareixeria el món si no existís la dolenteria. En el món no hi ha prou vi per tants i tants que

PESSEBRE BARCELONI

L'adoració d'enguany.

beuen. Però ve el dolent; ve el taverner que hi tira aigua i fa una gran caritat: fa que n'hi hagi prou. Lector amic, sies dolent!

La mar és ben lliure. Quan és bona, calmosa, cent mil naus la fereixen; cent mil proes li obren talls profunds de cap a cap del cos. Ella es revolta; aixeca un ram de salivera rabiosa i la veu forta i irada i en la mar no hi resta cap nau; no s'hi atreveixen i ella devé senyora i majora. Lector amic, sies dolent!

No escoltis als que et parlin de bondats i de dolceses Saps qui seran? Serà un Jesús que, segons els creients, no visqué mitja vida. El matàren perquè era bo. Serem aquells que perquè som bons el món ens diu bojos i ens martiritza, però, ja ens hem fet un pla de vida: deu anys més, deu anys menys, tant ens fa, però la volem com ens dóna la gana.

Sinó vols ésser un crucificat, sinó vols ésser un mossegat pels homes llops que corren, si vols tenir honors i esplendideses i vols que blincant-se et diguin home bo, lector amic, sies dolent!

JOAN D'ALIÓ

A la tira dels galls

Escolti, pagesa, quant val aquesta polla?
—Perquè vegi que tinc ganes de vendre, per vostè li posaré a dotze pessetes.

—I ara! Set, i encara gràcies. No veu que la pobreta no ha fet encara la creixença?

—Em sembla, senyoret, que en aquest preu, si no menja cuiro de sabata, que ara ha fet una baixa, el que és de ploma l'haurà de pintar mig a l'oli i mig al carbó.

—Arri allà... a enganyar tous... aquí som durs de pelar...

—Tu, Cinteta... No tens una polla enxarampionada per aquest *caballero de la setmesona figura*?...

—Noia... Ep! Noia!

—Què volen, senyorets! Miri quins galls d'indis!... Pensen deu arrobes i els dono regalats... Ja el pot sospesar, ja... Aquesta bestiola és criada es pot dir d'exquisiteses... Mai ha tastat porqueria, ni deixes...

—Trobo que les cuixes són esprimatxades.

—Això rai... Perfi toqui-li el pap...

—No hi *papo* gaire cosa... Però... vaja..., a quin preu me la posarà?

—Vuit duros...

—Fugi!... Deixa-la, Serapi..., deixa-la...

—Ep! Tingui més bon tractament amb el meu bestiar! Es creu que són musclos o peix d'anguila? On van aquesta parella de *quente bien*?

—Mira, Nemèsia, quina oca. Potser ens la donaran barata. Escolti, mestressa... Vól fer el favor d'aquella oca que té als seus peus?

—Miri quin bé de Déu!... Això no en fan tots els països d'aquestes peces tan sapades.

—Em sembla, Toribi, que tomba el coll cap a la dreta. Per mi que té reuma.

—No ho cregui, senyora. A Montcada, tret de la boira, no hi ha humitat.

—Quant en vol?

—Com que s'acaben les fires, i no vull tornar-les al corral, li vendré per quatre dures.

—Menjarem bacallà d'Escòcia, que és més barato.

—Doncs, quant en donen vostès?

—No, filla, no: el nostre paladar si mengem coses tan cares se'ns indigesta i després gastem el doble amb citrat i *pagliano*.

—Possin preu, doncs.

—Dotze i bon profit.

—Hauran d'anar a buscar aquella del *Parcifal*, que és de cartró i els hi sortirà més barato.

—Vostè és una mal educada!

—No t'enfadis, Nemèsia, que et vindrà el singlot...

—No veus que m'insulta?

—Vostè ofent a l'oca, que la rebaixa de preu... A casa no permeto que ningú es burli de la família!...

—A veure aquests dos galls...

—Sospesi'ls... Varen guanyar un premi a l'exposició del *Parca*...

—Quin any va ésser això?

—Ai, ai, l'any passat. I no li posem el diploma al damunt perquè l'empastifarien... A més, sóc molt humil.

—Quant valen?

—Tots dos, com bons germans, vuit duros...

—I un?

—Cinc.

—I per què?

—Senzillament; no veu que el que es quedi es morirà d'enyorança...

—Me n'enduré aquest, que és el més gros... Tingui.

—Aquest billet és fals.

—Amb que ho ha conegut?

—No té els fils...

—Doncs, miri, van donar-me'l ahir els que varen posar-me la radiotelefonía... Guardi'l que el vindré a buscar...

—Avui?

—L'any vinent, si Déu ens conserva la salut, l'humor...

.....

EMILI GRAELLS CASTELLS

ESCOLTEU I PERDONEU

Expositors amics, coneguts i desconeguts, pels quals he fet tard aquesta vegada, escolteu i perdoneu: No se us ha escapat mai el tramvia i heu arribat allí on anàveu a misses dites? Doncs això li va passar a la meva xerrameca anterior, la qual arribà tard, com si hagués pres qualsevol dels tramvies que passen per la Rambla, i és clar, aquesta que li anava al darrera, s'ha tingut d'esperar perquè no hi havia lloc per ella.

Entesos, no? Doncs parlem de les "Layetanas", començant per abraçar an en Quimet Mir, que s'ho mereix de debò. Quin bé de Déu de paisatges no va exposar plens de llum i de veritat! Aquest xicot, quan vol, es un arna: res, que cada *impressió* que us clava, us deixa estemordits... de satisfacció. Aquella *Casa de l'Amic*, voltada de poesia; aquella

Marina, tan justa de tons, i sobretot aquell *Bassot*, en el qual l'aigua hi belluga fent cantar les granotes, no els pinta més que en Mir, després de reposar al *Barri de la Pastora*, perquè ell sap trobar les pampellugues del color, al aire lliure, ço que crec que en diuen els tècnics *vibracionisme*.

Tot quant té en Mir d'artista *obert*, ho té l'Enric Dorda de tancat. Vull dir, que es dedica a la pintura reclosa, per altre nom, de saló, amb molt bon gust i amb unes manetes que per a mi les voldria. De tenir-les, no estaria pas per *xerrameques!*, pintaria senyors i senyores de *peles*, en un taller ben confortable, i que anés pel món a caçar paisatges tristos i feréstecs qui volgués.

Res, que en Dorda és un pintor de retrats que sap la seva obligació. Jo prou li diria quines són les senyoretetes que més m'agraden, però tinc por de que les altres es molestessin. Són tan finetes i tan simpàtiques totes elles... Dels representants del sexe fort, no en vull dir res. I això que n'hi ha que parlen talment!

En Laureà Barrau és, com en Dorda, un figurista de primera: però no espera els models a casa; va a cercarlos a *plain air*, jugant amb la llum i les coloraines. Pintura valenta, fresca i sucosa la seva, fa parpallejar a qui la mira massa seguit. Francament, si no tingués tanta traça li diria que ho fa massa fort.

Aquella xicota, arredossada a l'ombra d'un parasol vermell, aquella altra bona pell que surt del *Bany de Mar* i aquella dona que està *Banyant el nen*, pintures són ben dignes d'en Barrau.

Del quadro *Preparatiu de processó* no en parlo; es necessiten ulleres fumades per a veure'l bé. Hi cau un sol que torra!

Seguint la seva vocació humorística i amb el desig de que hi hagués trencadissa sovint, en Xavier Bagués (alies "Quelus") va exposar un centenar de peces de vidre per ell decorades, amb l'ajuda de l'esmaltador Ricard Crespo, qui coneix com pocs el seu *metier*.

No tinc espai per a parlar d'aquesta exposició, de la qual no en resta ni un gotet de fira.

I això que tan sols es va trencar una peça! Es que totes desseguida trobaren amo.

I prou de "Layetanas"!

No puc deixar la ploma sense fer constar que en Martí Garcés ha tingut a les "Galerías Arenas" una formosa exposició d'interiors i bodegons de senyor.

Que consti, doncs.

C. ARBÓ

TELO ENLAIRE

ROMEA

Pirandello ha donat la seva anunciada conferència. Com que és un senyor aficionat a la broma, ha volgut imitar als il·lusionistes de "music-hall" i ha contestat a les preguntes que li han fet uns quants intellectuals. A nosaltres, francament, no

UNA VERITAT

- Nosaltres les dones suportem més el dolor que els homes!
- Qui t'ho ha dit? El metge?
- No, el sabater.

ELS CONFIATS

- Noi, aquest any sí que em creia que menjariem pavo!
- Doncs, ja ho veus: t'hauràs d'acontentar amb el moc.

ens ha fet cap mena de bon efecte veure a un dels autors que més enrenou ha mogut aquests darrers anys—un enrenou potser excessiu, i que no havien mogut ni Hauptmann ni Wedekind ni Bernat Shaw amb tot i ésser uns valors més positius en el teatre, encara que el senyor Joaquim Montaner cregui el contrari—aparèixer en l'escenari de la mateixa manera que el Grand Raymond. I fins ens feia l'efecte de que, per comptes de preguntar com va escriure "Sis personatges en cerca d'autor", li preguntaven: "¿Que tengo en la mano?"—"Una liga".—"¿De señora o de caballero?", tal com acostuma fer un públic ximple amb un magnetitzador o ventríloc dels baratets.

Teníem del senyor Pirandello i de la seva obra una idea poc seriosa per haver-lo vist retratat amb un ase i en actitud de parlar amb ell talment com si es tractés d'un empresari, i per saber que era feixista. Esser feixista i fer-se retratar amb un ase no són garanties de seriositat. Donar una conferència imitant al Gran Raymond, tampoc.

En aquesta conferència el senyor Pirandello ha volgut fer-nos creure que en el seu teatre hi ha també passió i hi ha sentiment. Però nosaltres no ho creiem. El teatre d'en Pirandello ens sembla d'una gran habilitat, construït amb pulcritud i encert, però mancat en absolut de passió i de sentiment.

La passió i el sentiment en el teatre de Pirandello són de laboratori, és a dir: creades per una fórmula química. Passió hi ha en el teatre de Shakespeare, d'Hebbel, de Strindberg, d'Ibsen, d'Hauptmann.

La vida, en el teatre de Pirandello, se'ns apareix deslloragada arbitràriament. Les seves figures que parlen d'una manera paradoxica, sense una vesslum d'humanitat—ja que el mateix dialoguen uns personatges que uns altres, tant si són pagesos com senyors—retòrica i llibresca.

Parlant de la creació de la seva obra "Sei personaggi in cerca d'autore", diu aquesta cosa tan graciosa: "N'hi ha d'altres—es refereix als escriptors—que no s'interessen per res que no es valori en l'esperit, els filosòfics. Jo tinc la desgràcia de pertànyer an aquests!"

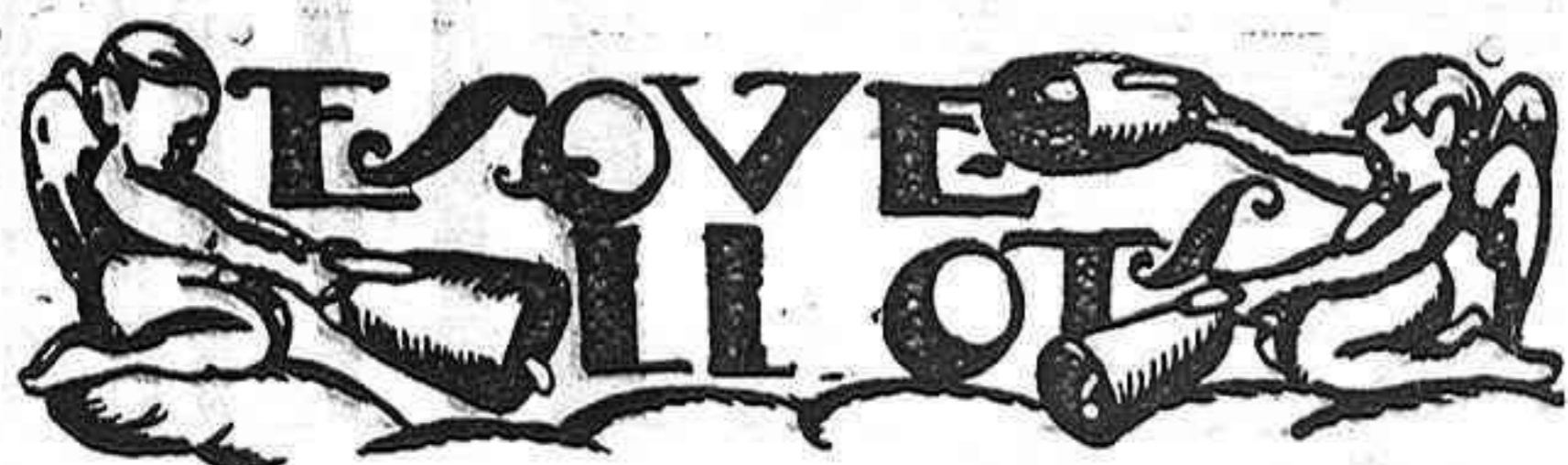
Aquestes paraules ens semblen d'una inoportunitat i una pedanteria insofribles. Perquè no sabem nosaltres què deuen tenir de filosòfiques les comèdies del senyor Pirandello. Aquest mateix motiu de la falsa bogeria, utilitzat com a element primordial en "Enrico IV" i en "Il capello a sonaglie", ademés de no filosòfic no és tan original com alguns es creuen.

En canvi, ens va semblar perfecte i atinat tot el que va dir d'humorisme.

TIVOLI

"La Rosa de Fuego" és un espectacle mixte d'opereta i revista que han compost els senyors Paso, Borrás i Luna. No és, ni molt menys, una cosa definitiva—els cartells anunciaven: "la mejor partitura del maestro Luna"—però tampoc és una cosa que faci fàstic. El llibre és pesat, vulgarot i cursi. Però, en canvi, la música és agradable, fàcil, elegant. L'obra estava ben vestida i ben decorada.

BOB

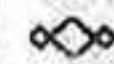
Si sempre causa tristesa veure tanta gent necessitada que no tenen llar i han de dormir al peu dels monuments i per les cantonades, fa més tristesa ara per Nadal.

Molts cristians pensaran una mica o potser molt en el fred que patiria Jesús i en canvi no s'adonaran ni es recordaran gens ni mica del fred que passen tants i tants pobres.

Legim en una crònica del senyor Joaquím Montaner: "...los dramaturgos contemporáneos que todavía tienen la suerte de abrir los ojos cada día para recibir sobre su cara los rayos del sol vivo, por gracia de Dios!"

No sigui cursi, senyor Montaner, per la gràcia de "Dios"!

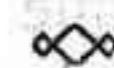
Jesús, amb la seva dolcesa característica, cada any baixa a la terra en bé de la humanitat.

Ben al revés de les subsistències, que amb el seu característic encariment cada any són una mica més amunt.

Per Nadal sembla que tothom hauria d'estar molt content perquè és una festa d'alegria.

Doncs, no senyors. Per Nadal cada any hi ha una infinitat de tristos, els tristos de la rifa, els grans rifats que ja no tenen gens de por dels Sants innocents. Qui gosarà tornar-los-hi a plantar la llufa?

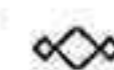

Nosaltres també hem fet pessebre i fins hi hem fet un riu i tot. Un riu sempre hi està bé en un pessebre, i un riu el faríem en tantes coses que aviat ens donarien el títol d'enginyers hidràulics. Això si anés bé.

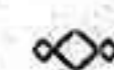

Quina manera de tallar-nos els arbres de la Rambla! Això és una vergonya. La companyia del "Metro", que potser anirà l'any dos mil, ara per Nadal, allà on arrenca un plàtan diu que hi plantarà un arbre de Noel.

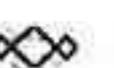
I un be negra a sota.

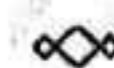
Torrans, neules, xampany, pollastres, indiots, llebres. Nadal, per nosaltres, vol dir tot això. I com que nosaltres, els pobres, tot això no ho podem tenir, no menjarem ni pollastres ni llebres ni indiots.

Jesús diuen que va néixer entre animals. Voldríem que tornés a venir ara que ens sembla que quedaria satisfet. Potser no trobaria cap Verge Maria—de Joseps, sí, molts—però d'animals estem segurs que en trobaria molt més que aleshores.

El "Metro" no recordem ben bé quan el van començar. Creiem que fou quan va néixer Jesús. Però, en pusta recompensa, sabem quan s'acabarà: Si no s'hi espatlla res, el dia del judici universal, a la tarda.

Ara el qui neix amb estrella no s'atura a cap portal amb una ànsia redemptora; té una mania més bella: procura fer-se ben alt i arribà a la menjadora.

LA NOIA...

PERTENECE A L'...
ATENEU DEL...
CAMPUS...

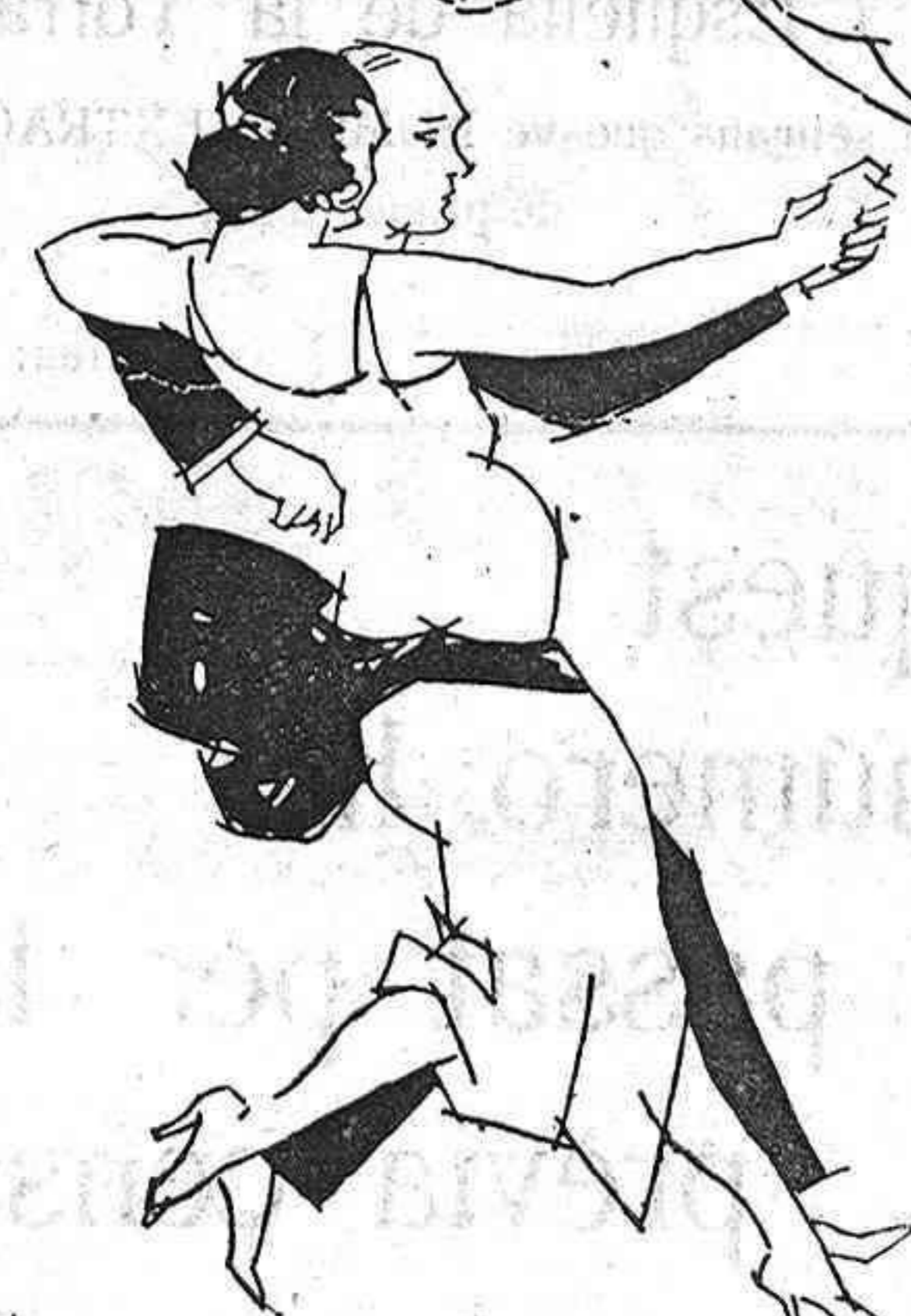
...que sab tocar
el piano...

...que estudia
el cant...

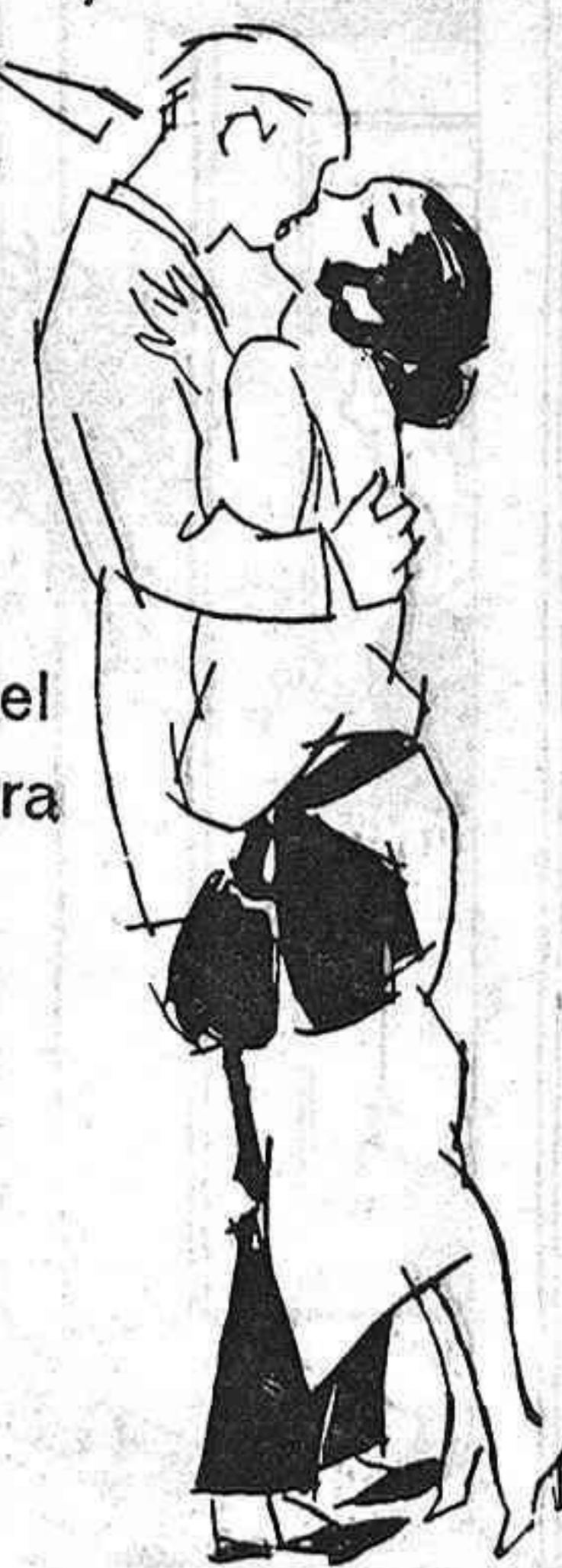

...que sab guiar l'auto...

...que sab foxtrotejar...

...i sab passar el
temps d'una manera
agradable...

...es considerada com una honesta i perfecta noia de sa casa.

LA MINYONA COQUETA

—Aquesta carta la t'he des de fa quinze dies!
—Sí, senyoreta. Com que estava tan ben perfumada, l'he portada al pif tot aquest temps.

DON JOAN

—Em convé molt veure a la senyora.
—Passi, està amb el seu marit.
—Així ja no em convé. Respectem la pau del matrimoni!

Respostes pagades

F. R. (Mataró): Sí, senyor, anirà. I gràcies.—“Dissabti”: No és publicable.—J. C. i A.: No és d'actualitat. Ho hauríem de guardar pel juny i se'ns floriria.—J. G. (Espluga de Franco-lí): Amb la firma, però únicament amb la firma, publicarem la “Carta de Fora” que ens envia per a La Campana.—F. C. (Flix): Ho sentim molt, però no podem publicar el dibuix que ens envia.—V. C.: Gràcies dels versos. Aniran.—“Miquel d'Herboch”: No, senyor, no ho hem rebut.—M. G. M.: Anirà la prosa.—B. M. S.: Encara no pot ésser.—“Noi dels sonets”: No pot anar.—J. E.: No, senyor, no farem res.—M. G. C.: Anirà.—Karmer: No pot ésser.—M. C.: El dibuix no pot anar.—M. de la C.: Rebut. Anirà. Gràcies.—J. G. (Mataró): Anirà, si senyor, ja no cal dir-ho.—J. C. (a) “Xispa”: No fa per nosaltres.—J. P.: No pot anar.—“Iliure Otanod”: Tampoc pot anar.—T. R. B.: El mateix li dic.—“Un Mosquit”: Escolti, jove, per qui ens ha pres vostè? Certes coses en aquesta casa, com tenim dignitat, no les publiquem. Què s'ha cregut que som?—“Fenicex”: Agraïm molt la bona voluntat de vostè, però no podem publicar lo que ens envia. No obstant, segueixi estudiant i treballant perquè en vostè s'hi veuen condicions.—J. F. (Sant Celoni): N'anirà un.—J. C.: No pot anar.—E. C.: no farem res.—J. C. G.: No fa per casa.—E. Ll. J.: Li agraïm molt els versos que, per mediació de l'amic Fígols, ens envia. Però són massa tristos! Enviï una altra cosa.—“Oliveta”: El dibuix no pot anar.—“Joan de la Dolça Ensaimada”: El sonet anirà a La Campana. I el pseudònim no se'l podria escurçar un xic?

AVIS

L'Esquella de la Torratxa

de la setmana que ve NÚMERO EXTRAORDINARI
de primer d'any

Preu: 30 cèntims

Aquest
número ha
passat per la
prèvia censura
militar

Antoni López, editor — Rambla del Mig, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Oim, 8
BARCELONA

Llibreria Espanyola de Antoni López • • Rambla del Mig, 20, Barcelona

TELEFONO A. 4116

Està per agotar-se nostre popular

ALMANAC DE

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA per a l'any 1925

Escrit i dibuixat pels artistes millors de casa

Coberta a varies tintes d'en SEGRELLES

Els mesos pel notable dibuixant MEZQUITA

Es ven per tot arreu a Ptes. 1'50

El Año en la Mano

Almanaque-Enciclopedia de la vida práctica para 1925

PRECIOS { En rústica. 1'50 Ptas.
Encuadernado 2'— »

Dietarios para 1925

Bloc Català per a 1925

Llibres propis per a regal

El próximo mes de enero 1925 saldrá el tomo 1.º de las obras completas de Santiago Rusiñol

La Isla de la Calma

Versión castellana de RAFAEL MARQUINA

Un tomo Ptas. 5

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gbr Postal o jé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extraviós si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificat. Als corresponents se'ls otorguen rebuixes.

ELS CONSELLS DEL SENYOR ESTEBAN

—Pau, pau heu de desitjar... encara que no tingueu gall!